

اثربخشی آموزش خود شفقت ورزی بر انگاره‌پردازی خودکشی و پذیرش اجتماعی نوجوانان

آرزو باباخانی^۱ و بهمن کرد^{۲*}

۱ گروه روان شناسی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

۲ گروه روان شناسی، واحد مهاباد، دانشگاه آزاد اسلامی، مهاباد، ایران

ایمیل نویسنده مسئول: bahmankord@iau.ac.ir

چکیده

پژوهش حاضر به منظور اثربخشی آموزش خودشفقت ورزی بر انگاره‌پردازی خودکشی و پذیرش اجتماعی نوجوانان انجام شد. این پژوهش از نوع کاربردی و روش آن از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه آماری دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه دوم شهرستان بوکان در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ به تعداد ۲۹۳۸ نفر بودند. با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس و بر اساس معیارهای ورود و خروج ۳۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند و به شیوه تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل گمارش شدند (۱۵ نفر گروه آزمایش و ۱۵ نفر گروه کنترل). از هر دو گروه پیش از شروع مداخله پیش‌آزمون به عمل آمد. برنامه آموزش خودشفقت ورزی در ۷ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای در طی یک ماه به آزمودنی‌های گروه آزمایش ارائه گردید. ابزار گردآوری اطلاعات مقیاس افکار خودکشی بک و استیر (۱۹۹۱) و پرسشنامه پذیرش اجتماعی کرون و مارلو (۱۹۶۰) بودند. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تحلیل کوواریانس از SPSS نسخه ۲۶ استفاده شد. نتایج نشان داد که آموزش خودشفقت ورزی بر انگاره‌پردازی خودکشی و پذیرش اجتماعی دانش‌آموزان دختر تاثیر معنی داری دارد و میزان اثر آن بر انگاره‌پردازی خودکشی بیشتر از پذیرش اجتماعی بود. بنابراین آموزش خودشفقت ورزی می‌تواند از سوی روانشناسان و مشاوران مدارس به منظور کاهش انگاره‌پردازی خودکشی و افزایش پذیرش اجتماعی نوجوانان دختر استفاده گردد.

کلید واژه‌ها: خود شفقت ورزی، انگاره‌پردازی خودکشی، پذیرش اجتماعی.

مقدمه

نوجوانی از دوره‌های بسیار مهم زندگی فردی و اجتماعی است و بخش عمده شخصیت آدمی در این دوره شکل می‌گیرد (گنجه و همکاران، ۱۳۹۹). در دوره نوجوانی افراد ممکن است با مشکلات رفتاری، شناختی، هیجانی و روان شناختی مواجه شوند و این مشکلات به دیگر فرایندهای زندگی نوجوانان مانند حوزه‌های اجتماعی و بهداشتی آسیب برساند (تاج‌آبادی و همکاران، ۱۳۹۹). نوجوانان به دلیل نقش مهمی که در آینده اداره کشور برعهده خواهند داشت، یکی از قشرهای مهم جامعه به حساب می‌آیند. در این دوره افراد با بحران رشد مواجه می‌شوند که از نظر جسمی و روان شناختی تحولات بسیار عمیقی را در آنان ایجاد می‌کند و سبب می‌شود نظم جسمانی و روانی نوجوان تحول یابد و به مرور نظم جدیدی در آن پدید آید (جونز

و فولی^۱، ۲۰۱۸). ترنت و همکاران^۲ (۲۰۱۹) و رایس و همکاران^۳ (۲۰۱۹) بر این باورند دوره نوجوانی می-تواند افراد را دستخوش تغییرات هیجانی، روانی و اجتماعی متعددی نماید (هیوا و میتینگ^۴، ۲۰۲۱). در دوره نوجوانی، حمایت دوستان، خانواده و سایر افراد منجر به کاهش فشار روانی و افکار خودکشی در نوجوانان می‌شود (مالکی و همکاران، ۱۴۰۱). خودکشی^۵ یک عامل زمینه‌ساز مرگ و از کار افتادگی است و یک نگرانی مهم در مورد سلامت عمومی جامعه است که با عوامل مختلف اجتماعی، بیولوژیکی و روان شناختی مرتبط است. امروزه خودکشی به عنوان یکی از معضلات مهم سلامت روان به‌ویژه در جمعیت جوان و نوجوان به‌شمار می‌رود و دومین علت پیش‌تاز در مرگ افراد ۱۵ تا ۲۹ ساله است. به‌طور کلی بیش از ۸۰۰ هزار انسان هر سال به‌وسیله خودکشی جان خود را از دست می‌دهند (سازمان بهداشت جهانی^۶، ۲۰۱۴).

رفتار خودکشی‌گرا دارای طیفی از فکر خودکشی، برنامه خودکشی و اقدام به خودکشی تا خودکشی کامل است. در ابتدای این طیف افکار خودکشی نتیجه انگاره‌پردازی خودکشی^۷ است؛ که اشاره به فردی دارای تفکراتی درباره گرفتن عمدی زندگی خود دارد و نشان دهنده وجود برنامه‌های فعلی و آرزوهایی برای اقدام به خودکشی در افرادی است که اخیراً هیچ اقدام به خودکشی آشکاری نداشته‌اند (فرناندس و همکاران^۸، ۲۰۱۸). انگاره‌پردازی خودکشی به‌عنوان پیش‌بین قوی مرگ بر اثر خودکشی، متغیر مهمی است که باید مورد مطالعه قرار گیرد (فینلای-جونز و همکاران، ۲۰۲۱). انگاره‌پردازی خودکشی شامل افکاری در رابطه با میل، قصد و روش‌هایی برای اقدام به خودکشی است، شیوع طول عمر انگاره‌پردازی خودکشی در سطح جهان ۹/۲ است (مرکز کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها^۹، ۲۰۱۵).

افراد با انگاره‌پردازی خودکشی نسبت به افراد بدون انگاره‌پردازی خودکشی خطر بالاتری برای اقدام به خودکشی دارند. انگاره‌پردازی خودکشی عمیقاً پریشان کننده بوده و با طیف وسیعی از مشکلات روانی

-
- 1 . Jones & Foli
 - 2 . Trent et al
 - 3 . Rice et al
 - 4 . Hua & Meiting
 - 5 .Suicide
 - 6 . World Health Organization
 - 7 . Suicide Ideation
 - 8 . Fernandes et al
 - 9 . Centers for Disease Control and Prevention

مرتبط است (چویی و همکاران^۱، ۲۰۱۷). میزان شیوع تمایل به رفتارهای خودکشی و انگاره‌پردازی خودکشی در جوامع مختلف در طول دهه‌های اخیر، رو به افزایش بوده است. نرخ شیوع اقدام به خودکشی در دانشجویان ایرانی بین ۱/۸ تا ۳/۵ درصد و انگاره‌پردازی خودکشی بین ۶/۲ تا ۴۲/۷ درصد برآورد شده است؛ بنابراین مساله خودکشی در ایران نیز همچون سایر کشورها مساله‌ای حائز اهمیت است که نیاز به بررسی‌های علمی دقیق و جامع دارد. بر اساس پژوهش همتی و همکاران (۱۳۹۳) ۴۱ درصد دانش‌آموزان مدارس متوسطه دارای افکار خودکشی هستند که فکر خودکشی در ۲۱/۴ آنها شدید است. علیرغم پیشرفت‌های زیادی که در سال‌های اخیر در زمینه روان‌درمانی گرایش به خودکشی به دست آمده است، کاهش محسوسی در آمار جهانی خودکشی طی شصت سال گذشته ایجاد نشده است (اوگرین و همکاران^۲، ۲۰۱۵).

فرانکلین و همکاران^۳ (۲۰۱۸) دلیل اصلی کمبود پیشرفت در زمینه جلوگیری از افکار و رفتار خودکشی را اظهارات نظری آزمون نشده و شناسایی عوامل خطر ضعیف دانستند و پیشنهاد دادند که برای توسعه مداخلات مؤثر باید از طرح‌های تجربی استفاده شود تا متغیرهای ضروری و حیاتی شناسایی شوند. همچنین، کاهش نشانه‌ها و علائم اقدام به خودکشی با توجه به ماهیت تکرارپذیر و عودکننده آن، مستلزم به‌کارگیری مداخلاتی است که ویژگی‌ها و خصوصیات اقدام کنندگان به خودکشی از قبیل کنترل عاطفی و هیجانی، واکنش‌پذیری شناختی، سلامت اجتماعی و... در این افراد را هدف قرار دهد، تا مثرثمر واقع شوند (برومند و همکاران، ۱۴۰۱).

علاوه بر این، یکی از تغییرات و دگرگونی‌های برجسته دوره نوجوانی در حوزه اجتماع و روابط اجتماعی به‌وقوع می‌پیوندد. نوجوانان در تلاش‌اند با نمایانگر کردن ارزشمندی خود و پذیرش اجتماعی، از طرد اجتماعی در امان بمانند (لی و جو^۴، ۲۰۲۰، و آلتو و همکاران^۵، ۲۰۱۸). پذیرش اجتماعی یکی از نیازهای روانی بشر به‌ویژه نسل نوجوان می‌باشد. نوجوانان به رفاقت و پذیرش در جمع دوستان، دوستی با همسالان و جذب گروهی اهمیت فراوانی می‌دهند. وقتی پذیرش و مقبولیتی را که در جستجویش بودند تا

1 . Choi et al

2 . Ougrin et al

3 . Franklin et al

4 . Lee & Joo

5 . Alto et al

حدودی دریافت کردند، احساس لذت می نمایند که این امر می تواند در کیفیت شکل گیری شخصیت آنها اثرگذار باشد. پذیرش اجتماعی برآیند چندین پدیده اجتماعی همچون نفوذ اجتماعی، همنوایی، قضاوت اجتماعی و نگرش های افراد می باشد (غلام پور گالشکلامی و همکاران، ۱۳۹۹). پذیرش اجتماعی فرایندی از اجتماعی شدن فرد در یک جامعه مدنی است که مشخصه اصلی آن پذیرش هنجارها و ارزش های خاصی است که توسط جامعه به فرد ارائه می گردد. پذیرش اجتماعی برآیند نفوذ اجتماعی، همنوایی، قضاوت اجتماعی و بازخوردهای دیگران است و طبق آن افراد دوست دارند که بر اساس هنجارهای فرهنگی خود رفتارهای مورد پسند دیگران را انجام دهند (بویر و همکاران^۱، ۲۰۲۱). همچنین، این پذیرش را می توان به - عنوان یک قضاوت جمعی درک کرد که نه تنها ذهنی است، بلکه ترکیبی از برداشت ها و نظرات افراد مختلف است.

برخورداری از ادراک پذیرش اجتماعی سبب می شود فرد نگرش و احساس مثبتی به خودش و زندگی گذشته اش داشته باشد و با وجود ضعف ها و ناتوانی ها همه جنبه های خود را بپذیرد و در پی تعامل مثبت و سازنده با اطرافیان در محیط اجتماعی باشد (آنتونوپولو و همکاران^۲، ۲۰۱۹). نتایج پژوهش های مرتبط با پذیرش اجتماعی، حاکی از آن است که پذیرش اجتماعی اندک با بروز مشکلات هیجانی (ساگمن و همکاران^۳، ۲۰۲۰)، اعتیاد به اینترنت و پریشانی روان شناختی (بیرامی و همکاران، ۱۳۹۴) همراه است. برعکس، پذیرش اجتماعی زیاد به بهبود عملکرد تحصیلی مثبت و خودکارآمدی تحصیلی بالا و مهارت های اجتماعی (عظیمی و همکاران، ۱۳۹۷) نوجوانان منجر می شود.

در راستای بهبود مولفه های روانشناختی نوجوانان، روش های درمانی مختلفی به کار گرفته شده است که از جمله این روش ها می توان به خودشفقت ورزی اشاره کرد (صفاری بیدهندی و همکاران، ۱۴۰۰). خودشفقت ورزی از گسترش درمان شناختی رفتاری شکل گرفته است. در طول دهه اول قرن بیست و یکم، کاربرد و تحقیق پیرامون مفهوم شفقت به خود به عنوان فرایندی فعال در جریان روان درمانی فزونی یافته است (احمدی و همکاران، ۱۳۹۸). خودشفقت ورزی به عنوان یک صفت و یک عامل محافظ مؤثر برای پرورش انعطاف پذیری عاطفی محسوب می شود، به طوری که به تازگی، روش های درمانی با هدف بهبود

1 . Boyer et al

2 . Antonopoulou et al

3 . Sagmen et al

خودشفقت ورزی توسعه داده شده است. آموزش مبتنی بر خودشفقت ورزی، در کنار سایر رویکردهای درمانی جدید در حوزه روان شناسی موج سوم، بر این اساس و با هدف کاهش درد، رنج، نگرانی و افسردگی ایجاد شده است.

خودشفقت ورزی یک شکل سالم خودپذیری است که بیانگر میزان پذیرش و قبول جنبه های نامطلوب خود و زندگی است. بر اساس نظر نف^۱ (۲۰۰۳) شفقت به خود شامل تعامل بین سه مؤلفه است: (۱) خودمهربانی در مقابل خودقضاوتی (تمایل به داشتن بینش در جهت مراقبت از خود در مقایسه با قضاوت-های آسیبزا در مورد خود)؛ (۲) نوع دوستی و حس اشتراک انسانی در مقابل انزوا (درک این که همه انسان ها ممکن است زمانی دچار شکست شوند و به خاطر این شکست نباید روابط خود با دیگران را قطع کنند)؛ (۳) ذهن آگاهی در مقابل تشخیص همانندسازی افراطی (نف و بریتوس^۲، ۲۰۱۳). خودشفقت ورزی موجب می شود وقتی فرد با سختی یا نقص انسانی مواجه می شود از نظر عاطفی نسبت به خود و دیگران حمایت کننده باشد (یانل و نف^۳، ۲۰۱۳).

داشتن خودشفقت ورزی نیازمند این است که فرد به خاطر شکست ها یا نرسیدن به استانداردها، به انتقاد سختگیرانه از خود نپردازد، در حقیقت یکی از ویژگی هایی که با پرورش خودشفقت ورزی در افراد ایجاد می شود، خردمندی است که این ویژگی به افراد اجازه می دهد بی فایده بودن خودانتقادی را درک کنند و مهربان بودن بیشتر با خود را انتخاب نمایند (کرد و باباخانی، ۱۳۹۵). کارآیی آموزش خودشفقت ورزی در بهبود مولفه های روان شناختی افراد مختلف تایید شده است. آموزش خودشفقت ورزی می تواند با بکارگیری مهربانی با خود و دیگران، حمایت اجتماعی افراد را افزایش داده و سبب بهبود سازگاری اجتماعی آنها شود. علاوه بر این در پژوهش های متعدد کارآیی آموزش خودشفقت ورزی بر سلامت روان (فینلای- جونز و همکاران^۴، ۲۰۲۱)، استرس و درد مزمن (لاتز و همکاران^۵، ۲۰۲۰) و خودمراقبتی (لاترن و همکاران^۶، ۲۰۲۰) مورد تایید قرار گرفته است. همچنین الاین و هالینز^۷ (۲۰۱۶) اثربخشی آموزش

1 . Neff

2 . Neff & Beretvas

3 . Yanell & Neff

4 . Finlay-Jones et al

5 . Lutz et al

6 . Lathren et al

7 . Elaine & Hollins

خودشفقت ورزی را بر خود توسعه‌ای؛ سویسا و ویلکامپ^۱ (۲۰۱۵) بر افسردگی، اضطراب، استرس و بهزیستی؛ پورصالح و همکاران (۱۳۹۹) بر اضطراب اجتماعی و سرمایه‌های روان‌شناختی؛ خونساری و همکاران (۱۳۹۸) بر احساس درماندگی آموخته شده و خودکارآمدپنداری نشان داده‌اند.

در باب ضرورت انجام پژوهش حاضر باید اشاره کرد که پذیرش اجتماعی نقش مؤثری در عملکرد فردی و اجتماعی نوجوانان ایفا می‌کند و ضعف در پذیرش اجتماعی ممکن است آنان را با مشکلات فراوانی مواجه نماید. همچنین، با توجه به نقش پررنگ پذیرش اجتماعی در دوره نوجوانی و تاثیر گسترده آن بر روند زندگی فردی، اجتماعی و شغلی آینده نوجوانان، به‌کارگیری روش‌های آموزشی روانشناختی مناسب که به بهبود مهارت اجتماعی آن‌ها منجر شود، اجتناب‌ناپذیر است. علاوه بر این، از آنجایی که خودکشی یک مشکل بزرگ بهداشت عمومی در نوجوانان و همچنین در سنین بالاتر جمعیت دنیاست، نه تنها مرگ‌های ناشی از خودکشی، بلکه افکار خودکشی و اقدام به خودکشی، رویدادهایی فراوان در سنین نوجوانی و جوانی هستند (میری و همکاران، ۱۴۰۱)، بنابراین اهمیت توجه و پرداختن به این مهم دو چندان می‌شود. بر این اساس به‌کارگیری مداخلات روان‌شناختی کارآمد می‌تواند بستر تحول اجتماعی بهنجار نوجوان را فراهم کند. همچنین با توجه به کمبود پژوهش‌های مداخله‌ای در زمینه معرفی درمان‌های جدید، یکپارچه و متمرکز روی انگاره‌پردازی خودکشی، به نظر می‌رسد کاربرد درمان‌های اثربخش در این زمینه، می‌تواند هم برای این افراد مثر به ثمر باشد و هم از عواقب و پیامدهای بعدی انگاره‌پردازی خودکشی پیشگیری کند. بنابراین با توجه به موضوعات مطرح شده و تحقیقات انجام یافته در مورد اثربخشی آموزش خودشفقت ورزی، و از سوی دیگر با توجه به خلاء پژوهشی حاضر به دلیل عدم انجام پژوهشی مشابه، مساله و هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی اثربخشی آموزش خودشفقت ورزی بر انگاره‌پردازی خودکشی و پذیرش اجتماعی نوجوانان است.

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش حاضر نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون و گروه کنترل بود. جامعه آماری پژوهش دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه دوم شهرستان بوکان در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۳ به تعداد ۲۹۳۸

1 . Soysa & Wilcomb

نفر بودند که با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس و بر اساس معیارهای ورود و خروج ۳۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند و به شیوه تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند (تعداد ۱۵ نفر گروه آزمایش و تعداد ۱۵ نفر گروه کنترل). تعیین حجم نمونه با استفاده با فرمول کوکران بود. ملاک‌های ورود عبارت بود از: (۱) کسب نمره بالاتر از نقطه برش در پرسشنامه انگاره‌پردازی خودکشی (نمره ۵)، (۲) کسب نمره پایین‌تر از نقطه برش در پرسشنامه پذیرش اجتماعی (نمره ۸)، (۳) عدم دریافت درمان‌های روان شناختی همزمان با انجام پژوهش، (۴) تمایل به شرکت در پژوهش، (۵) عدم سابقه بیماری‌های سایکوتیک، (۶) عدم اعتیاد به روان گردان‌ها و (۷) عدم دریافت درمان‌های دارویی و روان درمانی تحت نظر روانپزشک یا روانشناس. ملاک‌های خروج عبارت بود از: (۱) غیبت بیش از دو جلسه، (۲) حضور نامنظم در جلسات آموزشی، و (۳) عدم تمایل به ادامه همکاری. جلسات آموزش خودمهربانی برای آزمودنی‌های گروه آزمایش ارائه گردید و آزمودنی‌های گروه کنترل در آموزش شرکت نداشتند. پس از اتمام جلسات آموزشی، از آزمودنی‌های هر دو گروه آزمایش و کنترل، پس از آزمون گرفته شد و در پایان کار میانگین نمرات پس از آزمون گروه‌ها مقایسه شد تا مشخص شود که عمل آزمایشی موثر بوده است یا خیر. جهت رعایت اصول اخلاقی برای گروه کنترل نیز بعد از اتمام آموزش، جلسات آموزشی ارائه گردید.

برنامه آموزش خودشفقت ورزی در ۷ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای در طی یک ماه بر مبنای مراحل ارائه شده جرمر^۱ (۲۰۰۹) به آزمودنی‌های گروه آزمایش ارائه گردید. جلسات بصورت بحث گروهی و توسط پژوهشگر رهبر شد و در پایان هر جلسه از اعضا در خصوص میزان مفید بودن جلسات آموزشی بازخورد گرفته شد.

جدول ۱. شرح مداخلات مربوط به آموزش خودشفقت ورزی (جرمر، ۲۰۰۹)

جلسات	موضوع	شرح جلسات
جلسه اول	آشنایی با مفهوم خودشفقت ورزی	تعیین اهداف جلسات، تنظیم خط‌مشی کلی با در نظر گرفتن جنبه محرمانه بودن و زندگی شخصی افراد، دعوت شرکت کنندگان به تشکیل گروه‌های دو نفری و معرفی خود به یکدیگر و سپس به اعضای گروه به عنوان یک واحد، آموزش مفهوم شفقت ورزی به خود. ارائه تعریفی از انگاره‌پردازی خودکشی و پذیرش اجتماعی، ارائه مثال در این زمینه برای روشن‌تر شدن مفهوم، تکلیف خانگی

^۱ . Germer

جلسات	موضوع	شرح جلسات
جلسه دوم	آشنایی با مفهوم ذهن آگاهی	گفتگو در خصوص جلسه قبل و دریافت پسخوراند، ارائه اطلاعات کلی درخصوص ذهن آگاهی، تمرین ذهن آگاهی از صدا، تمرین ذهن آگاهی از تنفس، پسخوراند و بحث در مورد تمرین، ذهن آگاهی در خانه و در دنیای واقعی، اشاره به پیشنهادها یا عوامل تأثیرگذار بر پذیرش اجتماعی، تمرین خانگی
جلسه سوم	پذیرش هیجانات	ارائه گزارش یک شرکت کننده در خصوص تمرین جلسه قبل، اطلاعات کلی در خصوص هیجانات و آگاهی از آنها با استفاده از ذهن آگاهی و برچسب زدن به هیجانات، تمرین برچسب زنی، دادن پسخوراند و بحث در مورد تمرین، آموزش نیازهای بنیادین روان شناختی، تکلیف خانگی
جلسه چهارم	رویارویی با هیجانات	بازنگری تکلیف خانگی، اطلاعات کلی در خصوص مراحل پذیرش هیجانات مشکل و چرخه هیجانات منفی، مایند فولنس بدنی، تمرین نرمش، رخصت و عشق، دادن پسخوراند و بحث در مورد تمرین، ارائه دستورالعمل و راهکارهای افزایش انگیزش درونی که شامل قابلیت پیش بینی فعالیتها، توازن میان تکالیف دشوار و آسان، تکلیف خانگی
جلسه پنجم	مراقبت از خود	بازنگری تکلیف خانگی، اطلاعات کلی، مراقبت از خود، پرورش هیجانات مثبت و داستان تاذیه هیجان، مدیتیشن عشق و مهربانی برای خود، دادن پسخوراند و بحث در مورد تمرین، آموزش یادگیری اکتشافی و مراحل آن شامل تعیین مسأله، انتخاب راه حل، آزمایش راه حل و نتیجه گیری، تکلیف خانگی
جلسه ششم	دگرگونی روابط	بازنگری تکلیف خانگی، اطلاعات کلی در خصوص انواع روابط بین فردی، متامدیتیشن برای خود و دیگران، آموزش بخشش (به خود و دیگران)، ارتباط با دیگران بدون از دست دادن فردیت، آموزش نحوه برنامه ریزی صحیح، مهارت مسئولیت پذیری فردی، مهارت خودآگاهی و مهارت خودتنظیمی تحصیلی، ارائه تکلیف برای آزمودنی که یک مثال ارائه نموده و همه عوامل ذکر شده در آن رعایت شده باشد، برای آشنایی بیشتر آزمودنی با مسئولیت پذیری و کاربرد آن در تحصیل، تکلیف خانگی
جلسه هفتم	در آغوش گرفتن زندگی	بازنگری تکالیف خانگی، بحث در خصوص اشتراکات انسانی، مرور تمرینات و مهارت های ارائه شده در جلسات گذشته و گفتگو در خصوص مشکلات احتمالی در آینده. جمع بندی مطالب مربوط اشاره شده در شش جلسه قبل و اجرای پس آزمون

ابزار سنجش

مقیاس سنجش انگاره پردازی خودکشی بک^۱: مقیاس افکار خودکشی بک و استیر (۱۹۹۱) یک ابزار خودسنجی ۱۹ سؤالی است. این مقیاس بر اساس ۳ درجه نقطه‌ای از ۰ تا ۲ شامل گزینه الف (۰)، ب (۱) و ج (۲) تنظیم شده است. در آزمون افکار خودکشی بک سؤال ۵ استفاده غربال‌گری دارد. در این پرسشنامه خطر خودکشی را می‌توان به شرح زیر تعیین کرد: نمره (۵-۰) خطر پایین خودکشی، نمره (۱۹-۶) خطر بالای خودکشی، نمره (۳۸-۲۰) خطر بسیار بالای خودکشی. در سؤال پنجم پرسشنامه بک نمره صفر برای هیچ میلی به خودکشی ندارم، ۱ برای کمی تمایل به خودکشی دارم و ۲ برای میل شدیدی به خودکشی دارم، اختصاص می‌یابد. لازم به ذکر است که در دستورالعمل پرسشنامه آمده است که اگر آزمودنی در پاسخ به این سؤال نمره صفر را اخذ کرده باشد (یعنی گزینه هیچ میلی به خودکشی ندارم را علامت زده باشد) نیاز نیست به ۱۴ سؤال باقی مانده پاسخ گوید. اگر پاسخ‌ها نشان دهنده تمایل به خودکشی فعال یا نافع باشد؛ آزمودنی باید ۱۴ سؤال بعدی را نیز ادامه دهد. این مقیاس با سؤال خودکشی افسردگی بک از ۰/۵۸ تا ۰/۶۹ همبستگی داشت. به علاوه با مقیاس ناامیدی بک و پرسشنامه افسردگی بک از ۰/۹۴ تا ۰/۷۵ همبستگی دارد. مقیاس افکار خودکشی بک دارای پایایی بالایی است. با استفاده از روش آلفای کرونباخ ضرایب ۰/۸۷ تا ۰/۹۷ به دست آمده است و با استفاده از روش بازآزمایی، پایایی آزمون ۰/۵۴ به دست آمده است (بک و استیر، ۱۹۹۱). پژوهش انیسی، فتحی آشتیانی، سلیمی و احمدی (۱۳۸۳) نشان داد که مقیاس بک با مقیاس افسردگی آزمون گلدبرگ ۰/۷۶ همبستگی دارد. همچنین اعتبار مقیاس بک با استفاده از روش آلفای کرونباخ برابر با ۰/۹۵ و از روش دونیمه کردن ۰/۷۵ به دست آمد.

پرسشنامه پذیرش اجتماعی^۲: پرسشنامه پذیرش اجتماعی را کرون و مارلو (۱۹۶۰) برای گروه سنی نوجوانان و بزرگسالان ساختند که دارای ۳۳ سؤال و شامل پاسخ بلی و خیر است و به صورت صفر و یک نمره‌گذاری شده است. نمره صفر حالت نامطلوب و نمره ۱ حالت مطلوب را نشان می‌دهد. پس از نمره-گذاری به سؤالات پرسشنامه، نمره کل از جمع نمرات مربوط به سؤالات محاسبه شد. نمره پذیرش اجتماعی هریک از واحدهای مورد پژوهش بین صفر تا ۸ برای نداشتن پذیرش اجتماعی و ۹ تا ۱۹ برای

1 . Beck & Steer Suicide Ideation (BSIS)

2 . Social Acceptance Questionnaire (SAQ)

داشتن پذیرش اجتماعی متوسط (افرادی که احتمال دارد رفتار آنها با قواعد و هنجارهای اجتماعی مطابقت داشته باشد) و نمره ۲۰ تا ۳۳ برای پذیرش اجتماعی فراوان در نظر گرفته شد (افرادی که از طردهای مردم در امان هستند و براساس قواعد و هنجارهای اجتماعی رفتار می کنند). براین اساس دامنه نمرات این پرسشنامه بین صفر تا ۳۳ و کسب نمره کمتر از ۲۰ نشان دهنده ادراک پذیرش اجتماعی اندک است. کرون و مارلو (۱۹۶۰) روایی سازه پرسشنامه پذیرش اجتماعی را مطلوب و میزان آن را ۰/۹۱ گزارش کردند. همچنین میزان پایایی پرسشنامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۹ گزارش شده است (کرون و مارلو، ۱۹۶۰). ضریب پایایی کلی پرسشنامه را با استفاده از روش آلفای کرونباخ ۰/۷۶ به دست آوردند.

در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است. در سطح آمار توصیفی از میانگین و انحراف استاندارد و در سطح آمار استنباطی از آزمون شاپیرو-ویلک جهت بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها، آزمون امپاکس برای بررسی برابری واریانس ها، تحلیل رگرسیون جهت بررسی شیب خط رگرسیون، همچنین از تحلیل کوواریانس برای بررسی فرضیه پژوهش استفاده گردید. نتایج آماری با استفاده از نرم افزار آماری اسپاس ۲۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

یافته ها

شرکت کنندگان در پژوهش ۳۰ نفر بودند. یافته های حاصل از داده های دموگرافیک نشان می دهد میانگین سنی دانش آموزان در گروه آزمایش ۱۷/۲۵ و در گروه گواه ۱۶/۷۰ بوده است.

جدول ۲. آماره های توصیفی متغیرهای پژوهش

شاخص های آماری		گروه آزمایش			گروه کنترل		
		میانگین	خطای استاندارد	انحراف استاندارد	میانگین	خطای استاندارد	انحراف استاندارد
انگاره پردازی خودکشی	پیش آزمون	۱۹/۳۳۳	۰/۶۶۸	۳/۶۶۴	۱۹/۹۰۰	۰/۸۰۹	۵/۰۷۶
	پس آزمون	۱۰/۲۳۳	۰/۲۵۵	۲/۳۹۷	۱۸/۷۶۶	۰/۹۷۱	۴/۳۲۱
پذیرش اجتماعی	پیش آزمون	۱۴/۴۶۶	۰/۵۸۴	۳/۲۰۲	۱۶/۷۶۶	۰/۷۳۷	۴/۰۴۰
	پس آزمون	۱۹/۶۰۰	۰/۹۴۳	۵/۱۶۶	۱۷/۹۳۳	۰/۶۵۷	۳/۶۰۰

در مطالعه حاضر، با توجه به این که مقیاس اندازه گیری داده ها از نوع فاصله ای بود، مفروضه های لازم جهت تحلیل کوواریانس بررسی گردید. برای بررسی مفروضه نرمال بودن داده ها از دو آزمون شاپیروویلیک استفاده شد که نتایج در جدول ۳ آمده است.

جدول ۳. نتایج آزمون شاپیروویلیک

شاپیروویلیک		
آماره (p)	معنی داری (sig)	
۰/۰۹۱	۰/۱۳۳	انگاره پردازی خودکشی
۰/۰۸۶	۰/۱۰۷	پذیرش اجتماعی

همان طور که در جدول مشاهده می شود مقدار P در هر دو آزمون بیشتر از ۰/۰۵ است، بنابراین فرض صفر رد نمی شود و توزیع داده ها نرمال هستند. همچنین، برای بررسی مفروضه همگنی واریانس ها از آزمون ام باکس استفاده شد که نتایج در جدول ۴ آمده است.

جدول ۴. نتایج آزمون ام باکس مبنی بر پیش فرض تساوی واریانس ها

سطح معناداری	درجه آزادی ۲	درجه آزادی ۱	F	ام باکس
۰/۱۲۹	۵۸۱۴/۰۰۰	۶	۱/۸۰۱	۱۱/۵۱۴

همان طور که در جدول ۴ مشاهده می شود آزمون ام باکس مبنی بر پیش فرض تساوی واریانس های گروه ها در جامعه تایید گردیده و این بدین معنا است که شرط یکسانی واریانس ها رعایت شده است و می توان آزمون های پارامتریک را در این مورد به کار گرفت.

برای بررسی اثربخشی آموزش خودشنفقت ورزی بر انگاره پردازی خودکشی و پذیرش اجتماعی نوجوانان از تحلیل کوواریانس استفاده شده است. البته رعایت شرط همگنی شیب های رگرسیون لازم است که نتایج آن گزارش شده است.

جدول ۵. بررسی همگنی شیب های رگرسیون در پس آزمون انگاره پردازی خودکشی و پذیرش اجتماعی آزمودنی ها در دو گروه آزمایش و کنترل

متغیرهای وابسته	منبع	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	سطح معناداری
انگاره پردازی خودکشی	عضویت گروهی	۴۸۲/۵۷۰	۱	۴۸۲/۵۷۰	۵۵/۸۵۸	۰/۰۰۰
	پیش آزمون	۱۳۶/۳۴۵	۱	۱۳۶/۳۴۵	۱۵/۷۸۲	۰/۰۰۰

۰/۱۰۴	۲/۸۷۲	۳۶/۶۴۲	۱	۳۶/۶۴۲	گروه × پیش آزمون	
-	-	۸/۳۶۹	۵۶	۴۸۳/۷۹۲	خطا	
-	-	-	۵۹	۱۷۳۶/۸۵۰	کل	
۰/۴۷۶	۰/۵۱۶	۳۷/۰۶۷	۱	۳۷/۰۶۷	عضویت گروهی	پذیرش اجتماعی
۰/۰۰۰	۵۰/۳۲۵	۳۶۱۴/۹۵۳	۱	۳۶۱۴/۹۵۳	پیش آزمون	
۰/۶۹۴	۰/۱۵۶	۱۱/۲۱۸	۱	۱۱/۲۱۸	گروه × پیش آزمون	
-	-	۷۱/۸۳۳	۵۶	۴۰۲۲/۶۳۹	خطا	
-	-	-	۵۹	۱۶۳۱۶/۷۳۳	کل	

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد که تعامل بین گروه و پیش آزمون انگاره‌پردازی خودکشی معنی‌دار نیست و داده‌ها از فرضیه همگنی شیب‌های رگرسیون پشتیبانی می‌کند ($F=۲/۸۷۲$ و $sig=۰/۱۰۴$). همچنین، تعامل بین گروه و پیش آزمون پذیرش اجتماعی معنی‌دار نیست و داده‌ها از فرضیه همگنی شیب‌های رگرسیون پشتیبانی می‌کند ($F=۰/۱۵۶$ و $sig=۰/۶۹۴$).

جدول ۶. نتایج تحلیل کوواریانس چند متغیره

توان آزمون	مجذور اتا	سطح معناداری	درجه آزادی	F	مقدار	منابع تغییرات
۱/۰۰۰	۰/۸۱۳	۰/۰۰۰	۲	۱۱۹/۴۹۶	۰/۸۱۳	اثر پیلاپی
۱/۰۰۰	۰/۸۱۳	۰/۰۰۰	۲	۱۱۹/۴۹۶	۰/۱۸۷	لامبدای ویکلز
۱/۰۰۰	۰/۸۱۳	۰/۰۰۰	۲	۱۱۹/۴۹۶	۴/۳۴۵	آزمون هتلینگ
۱/۰۰۰	۰/۸۱۳	۰/۰۰۰	۲	۱۱۹/۴۹۶	۴/۳۴۵	آزمون روی

نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد که سطوح معنی‌داری هر چهار آماره معنادار است که نشان می‌دهد بین دو گروه آزمایش و کنترل حداقل در یکی از متغیرهای وابسته (انگاره‌پردازی خودکشی، پذیرش اجتماعی) تفاوت معناداری وجود دارد ($P<۰/۰۱$). در ادامه نتایج تحلیل کوواریانس تک متغیره (آنکوا) جهت بررسی تفاوت متغیرهای وابسته بین گروه‌های پژوهش ارائه شده است.

جدول ۷. نتایج تحلیل کوواریانس؛ بررسی تفاوت نمرات پس آزمون انگاره‌پردازی خودکشی و پذیرش اجتماعی

آزمون‌های دو گروه آزمایش و کنترل

توان آزمون	مجذور اتا	سطح معناداری	F	میانگین مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	پیش آزمون	انگاره -
۱/۰۰۰	۰/۳۶۲	۰/۰۰۰	۳۲/۳۰۲	۳۱۷/۵۹۹	۱	۳۱۷/۵۹۹	عضویت	پردازی
۱/۰۰۰	۰/۶۷۴	۰/۰۰۰	۱۱۸/۰۹۵	۱۱۶۱/۱۲۹	۱	۱۱۶۱/۱۲۹	عضویت	پردازی

خودکشی							گروهی
-	-	-	-	۹/۸۳۲	۵۷	۵۶۰/۴۳۴	خطا
-	-	-	-	-	۵۹	۱۷۳۶/۸۵۰	کل
۱/۰۰۰	۰/۵۲۶	۰/۰۰۰	۶۳/۳۷۹	۴۴۸۵/۲۷۶	۱	۴۴۸۵/۲۷۶	پیش آزمون
۱/۰۰۰	۰/۵۲۴	۰/۰۰۰	۶۲/۷۹۱	۴۴۴۳/۷۱۰	۱	۴۴۴۳/۷۱۰	عضویت گروهی
-	-	-	-	۷۰/۷۶۹	۵۷	۴۰۳۳/۸۵۷	خطا
-	-	-	-	-	۵۹	۱۶۳۱۶/۷۳۳	کل

جدول ۷ نتایج تحلیل کوواریانس تک متغیره، مقایسه میانگین نمرات پس آزمون انگاره پردازی خودکشی و پذیرش آزمودنی های دو گروه آزمایش و کنترل را پس از تعدیل نمرات پیش آزمون نشان می دهد. با توجه به اطلاعات جدول، در متغیر انگاره پردازی خودکشی میزان F مشاهده شده (۱۱۸/۰۹۵) در مرحله پس آزمون معنادار می باشد ($P < ۰/۰۱$). میزان تاثیر این مداخله ۰/۶۷ بوده است. همچنین، در متغیر پذیرش اجتماعی میزان F مشاهده شده (۶۲/۷۹۱) در مرحله پس آزمون معنادار می باشد ($P < ۰/۰۱$). میزان تاثیر این مداخله ۰/۵۲ بوده است؛ بنابراین می توان نتیجه گرفت که آموزش خودشفقت ورزی بر انگاره پردازی خودکشی و پذیرش اجتماعی دانش آموزان دختر تاثیر دارد.

بحث و نتیجه گیری

هدف از انجام پژوهش حاضر تعیین اثربخشی آموزش خودشفقت ورزی بر انگاره پردازی خودکشی و پذیرش اجتماعی نوجوانان بود. نتایج نشان داد که آموزش خودشفقت ورزی بر انگاره پردازی خودکشی دانش آموزان دختر دوره متوسطه دوم مؤثر بوده است. با توجه به این نتایج، بین دو گروه آزمایش و کنترل، در انگاره پردازی خودکشی تفاوت معنی دار وجود دارد. یافته حاضر با نتایج پژوهش لاتز و همکاران (۲۰۲۰) مبنی بر اثربخشی آموزش خودشفقت ورزی بر بهبود سازگاری از لحاظ اثرگذار بودن خودشفقت ورزی، همسو بود. علاوه بر این فینلای - جونز و همکاران (۲۰۲۱)، لاترن، بلاث و پارک^۱ (۲۰۱۹) و برومند و همکاران (۱۴۰۱) نشان داده اند که خودشفقت ورزی و آموزش آن می تواند منجر به کاهش استرس و

1 . Lathren, Bluth & Park

افسردگی و افزایش سلامت روان شناختی افراد شود. همچنین در پژوهش های همسوی دیگر الاین و هالینز (۲۰۱۶)، سویسا و ویلکامپ (۲۰۱۵)، نشان داده اند که آموزش خودشفقت ورزی نقشی اثرگذار بر بهبود مولفه های روان شناختی، اجتماعی و هیجانی افراد دارد. فرایندهای اصلی درمان خودشفقت ورزی به این موضوع اشاره می کند که افکار، عوامل، تصاویر و رفتارهای تسکین بخش بیرونی باید درونی شوند و در این صورت، ذهن انسان همان گونه که نسبت به عوامل بیرونی واکنش نشان می دهد، در مواجهه با این محرک های درونی نیز، آرامش خود را حفظ کنند و کمتر هیجانات و افکار منفی را نشان دهد (نف، ۲۰۱۱). افزون بر آن، در خودشفقت ورزی افراد می آموزند که از احساسات دردناک خود اجتناب نکرده و آنها را سرکوب نکنند، بلکه تجربه خود را بشناسند و نسبت به آن احساس خودمهربانی داشته باشند (کرد و باباخانی، ۱۳۹۵). درمان شفقت محور در پی این است که فرد راهبرهایی مثل حساسیت توأم با توجه، انگیزه مراقبت، همدردی، همدلی، تحمل پریشانی و داشتن دیدگاه غیرقضاوتی را فرا گیرد و این روش درمانی بر آزادسازی افراد از تله های ذهنی تأکید می کند. همچنین، در خودشفقت ورزی فرد یاد می گیرد تا در برخورد با مسائل زندگی هر چند ناراحت کننده و ناخوشایند، به جای واکنشی آنی و تکانشی نسبت به آن، با توجه و ذهن آگاهی کامل با آن موضوعات مواجهه شود و از رفتار عاداتی و تکانشی خودداری کند. در واقع بخش عمده ای از درمان مبتنی بر شفقت بر ذهن آگاهی تمرکز دارد. تمرینات مبتنی بر ذهن آگاهی از جمله تنفس آگاهانه و اسکن بدن، آگاهی فرد را از دامنه ای از محرک های درونی از جمله افکار، هیجانات، حس های فیزیولوژیک و محرک های بیرونی افزایش می دهد (قدرتی و همکاران، ۲۰۲۰). تأکید بر توجه آگاهانه در زمان حال و قرار گرفتن در معرض احساسات و افکار ناخوشایند و عدم اجتناب از احساسات و پذیرش آنها، باعث تغییرات شناختی و هیجانی و رفتاری و در نتیجه کاهش انگاره پردازی خودکشی در دانش آموزان می شود (نف، ۲۰۱۱). افراد با خودشفقت ورزی بالاتر، روابط مثبت با دیگران دارند، خودمختارند و بر محیط تسلط بیشتری دارند و خودتخریبی، خودانتقادی و نشخوار فکری کمتری را نشان می دهند که این توانایی ها و مهارت ها در نتیجه منجر به تجربه کمتر هیجانات منفی، استرس، اضطراب، ناامیدی، افسردگی می شوند. بنابراین افراد با چنین خصوصیتی انگاره پردازی خودکشی کمتری دارند.

دومین یافته پژوهش نشان داد آموزش خودشفقت ورزی بر پذیرش اجتماعی دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه دوم مؤثر است. با توجه به این یافته، بین دو گروه آزمایش و کنترل، در پذیرش اجتماعی تفاوت معنی دار وجود دارد. این یافته با نتایج پژوهش لاترن، اسلوان، زیمرمن و همکاران (۲۰۲۰) حسینی مهر و همکاران (۱۴۰۰)، حسینی برزنجی و کرد (۲۰۱۹)، آسایش و همکاران (۱۴۰۰)، ورمزیاری و گلپور (۱۴۰۱)، عبداللهی بقرآبادی و کریمی (۱۴۰۱)، مولایی و همکاران (۱۴۰۱) از لحاظ اثرگذار بودن خودشفقت ورزی، همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که آموزش خودشفقت ورزی به فرد کمک می‌کند که نسبت به گذشته جراتمندتر شده و چرخه معیوب تصور منفی از خود و انتقاد به خویش و نیز ترسیم انتظارات سطح بالا از خود را مورد سوال قرار دهد و با نگاهی جدید و دلسوزانه به خود، معیارهای واقعی و توقعات دست یافتنی‌تری را باز طراحی کند که مستلزم سختی و آزار نباشد. همچنین شفقت به خود، شکل سالمی از خودپذیری است که بیان‌کننده میزان پذیرش و قبول جنبه‌های نامطلوب خود و زندگی است (آسایش و همکاران، ۱۴۰۰). شفقت ورزی به خود به‌مثابه یک صفت روان‌شناختی مثبت در جهت بهبود شرایط پذیرش افراد عمل می‌کند (شهبازی و همکاران، ۲۰۲۰). افرادی که از سطح بالاتری از شفقت‌ورزی برخوردارند، معمولاً از خود مهرورزی، حس اشتراک انسانی و ذهن‌آگاهی فزون‌تری بهره‌مند بوده و در تنظیم و تعادل هیجانات کارآمدتر هستند و اغلب در برخورد با مسائل و شرایط استرس‌زای زندگی از هیجان‌های مثبت و راهبردهای سازگارانه‌تری استفاده می‌کنند (دماوندیان و همکاران، ۲۰۲۱ و کرد و باباخانی، ۱۳۹۵). علاوه بر این، خودشفقت ورزی به افراد کمک می‌کند تا از چنگ رفتارهای ناکارآمد رهایی یابند؛ به عبارتی، وجود نگرش مشفقانه در افراد، به آنها کمک می‌کند میان خود و دیگران پیوند احساس کنند و به واسطه این احساس بر ترس از طرد غلبه کنند و رفتار اجتماعی بهتری داشته باشند (نف و مک‌گهی^۱، ۲۰۱۰). درمان خودشفقتی به آنها می‌آموزد به جای رفتار اجتنابی و فرار از روابط اجتماعی به پرورش خودکارآمدی پرداخته و با استفاده از تکنیک‌های شفقت‌درمانی، خودمهربانی را در خود پرورش دهند و از رفتارهای مخرب دوری کنند. دیگر این که در درمان خودشفقت ورزی به منظور تقویت شجاعت

افراد، جهت مواجهه با جنبه های دشوار و تاریک ذهن پرورش می یابد که این خود به کاهش فشار و کمک به افراد در جهت تعامل بهینه با دیگران کمک زیادی می کند.

انجام هر نوع تحقیق کاربردی به دلیل وجود متغیرهای خارجی و داخلی تاثیرگذار، محدودیت هایی را برای پژوهشگر ایجاد می کند که مطالعه حاضر نیز با محدودیت هایی مواجه بود. محدودیت عمده پژوهش حاضر، به عدم نمونه گیری تصادفی بر می گردد که تعمیم پذیری نتایج را محدود می کند. همچنین عدم پیگیری نتایج در بلندمدت و محدود بودن به دانش آموزان دختر دوره متوسطه محدودیت دیگر این پژوهش است. بنابراین پیشنهاد می شود برای افزایش قدرت تعمیم پذیری نتایج، این پژوهش روی دانش آموزان پسر دوره متوسطه دوم نیز انجام گیرد. همچنین پیشنهاد می گردد در مطالعات آتی از روش های نمونه گیری تصادفی استفاده شود. بعلاوه مرحله پیگیری نیز انجام گیرد. افزون بر این براساس نتایج به دست آمده پیشنهاد می گردد روانشناسان مدارس در زمان کار با دانش آموزان دارای انگاره پردازی خودکشی و احساس عدم پذیرش اجتماعی، از این روش آموزشی/ درمانی به منظور کاهش انگاره پردازی خودکشی و بهبود احساس پذیرش اجتماعی بهره گیرند.

منابع

- احمدی، ر.، سجادیان، ا.، و جعفری، ف. (۱۳۹۸). اثربخشی درمان مبتنی بر شفقت بر اضطراب، افسردگی و میل به خودکشی در زنان مبتلا به ویتیلیگو. پوست و زیبایی، ۱۰(۱): ۱۸-۲۹. <http://jdc.tums.ac.ir/article-1-5369-fa.html>
- آسایش، ع.، دخت محمد، س.، و سررشته دار، آ. (۱۴۰۰). اثربخشی آموزش شفقت به خود بر کاهش سطوح خودانتقادی و بهبود وضوح تصور از خود در دانش آموزان دارای معلولیت جسمانی. رویش روان شناسی، ۱۰(۵): ۱۲۸-۱۱۹. <http://frooyesh.ir/article-1-2655-fa.html>
- برومند، ن.، نظیری، ق.، داودی، ا.، و فتح، ن. (۱۴۰۱). اثربخشی رفتاردرمانی دیالکتیکی بر واکنش پذیری شناختی، افکار خودکشی و سلامت اجتماعی در اقدام کنندگان مجدد به خودکشی. رویش روانشناسی، ۱۱(۹): ۶۹-۷۸. <http://frooyesh.ir/article-1-4030-fa.html>
- بیرامی، م.، موحدی، ی.، خرازی نوتاش، ه.، و آلبرت، س. (۱۳۹۴). مقایسه پذیرش اجتماعی و سلامت عمومی در دانشجویان با و بدون اعتیاد به اینترنت. مجله سلامت جامعه، ۹(۲): ۲۰-۲۸.
- پورصالح، ع.، نجمه، ح.، و داوودی، ا. (۱۳۹۹). اثربخشی آموزش ذهن شفقت ورز بر علایم اختلال اضطراب اجتماعی و سرمایه های روان شناختی دانشجویان دختر دارای اختلال اضطراب اجتماعی. اندیشه و رفتار در روانشناسی بالینی، ۱۴(۵۶): ۹۴-۸۳.

تاج آبادی، ز.، دهقانی، ف.، و صالح زاده، م. (۱۳۹۹). نقش چشم انداز زمانی و طرد همسالان در پیش بینی رفتارهای پرخطر نوجوانان شهر یزد. آموزش بهداشت و ارتقای سلامت ایران، ۸(۲): ۱۲۹-۱۴۱.

<http://journal.ihepsa.ir/article-1-1275-fa.html>

حسینی مهر، ن.، خضری مقدم، ن.، و پوراحسان، س. (۱۴۰۰). اثربخشی آموزش مبتنی بر شفقت بر خودکارآمدی اجتماعی، تحمل پریشانی و خودانتقادی در دختران نوجوان تحت سرپرستی سازمان بهزیستی. پژوهشنامه روانشناسی مثبت، ۷(۲): ۲۶-۳۶.

خونساری، م. س.، تاجری، ب.، سرداری پور، م.، حاتمی، م.، و حسین زاده تقوایی، م. (۱۳۹۸). مقایسه اثربخشی آموزش گروهی شفقت و تئوری انتخاب بر احساس درماندگی آموخته شده و خودکارآمدپنداری دانش آموزان. مجله علوم روانشناختی، ۱۸(۷۳): ۱۷-۲۸. doi: 20.1001.1.17357462.1398.18.73.4.9.28-17

عبداللهی بقرآبادی، ق.، و کریمی، ن. (۱۴۰۱). اثربخشی آموزش خودشفقت ورزی ذهن آگاهانه بر نشخوار فکری و اضطراب اجتماعی مادران دارای کودک اتیسم. رویش روانشناسی، ۱۱(۱۲): ۱۷۳-۱۸۲. doi:20.1001.1.2383353.1401.11.12.16.5

عظیمی، د.، شریعتمدار، آ.، و نعیمی، ا. (۱۳۹۷). اثربخشی آموزش سرسختی روانشناختی بر خودکارآمدی تحصیلی و پذیرش اجتماعی دانش آموزان. فصلنامه روانشناسی تربیتی، ۱۴(۴۸): ۸۷-۱۰۲. <https://doi.org/10.22054/jep.2018.16103.1562>

غلامپور گالشکلامی، ح.، میرزایی، خ.، قدیمی، ب.، و علی پور درویشی، ز. (۱۳۹۹). عوامل اجتماعی و فرهنگی موثر بر تمایل جوانان به ورزش همگانی (با تاکید بر زنان). زن و جامعه، ۱۱(۱): ۱۵۱-۱۷۶. doi:20.1001.1.20088566.1399.11.41.7.1

کرد، ب.، و باباخانی، آ. (۱۳۹۵). نقش خوددلسوزی و ذهن آگاهی در پیش بینی استرس تحصیلی دانش آموزان دختر. مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۳(۲۴): ۱۰۹-۱۲۶. doi:10.22111/JEPS.2016.2951.126-109

گنجه، س. ع.، نامور، ه.، آقاییوسفی، ع.، و نوابخش، م. (۱۳۹۹). تعیین کارکردهای اوقات فراغت در نوجوانان و جوانان و تاثیر عوامل روانشناختی بر آن. سلامت اجتماعی، ۷(۴): ۴۳۰-۴۴۵.

مالکی، گ.، حسن زاده، ر.، و فخری، م. ک. (۱۴۰۱). مدل یابی روابط ساختاری حمایت اجتماعی با افکار خودکشی با نقش واسطه ای رضایت از زندگی در دانش آموزان. مجله علمی پژوهان، ۲(۳): ۱۶۹-۱۷۶. doi:10.61186/psj.20.3.169

مولایی، ج.، چرامی، م.، شریفی، ط.، و احمدی، ر. (۱۴۰۱). اثربخشی آموزش مثبت اندیشی بر پذیرش و تعامل اجتماعی نوجوانان دختر شهرستان سرپل ذهاب. فصلنامه پژوهش های کاربردی روانشناختی، ۱۳(۴): ۳۰۵-۳۱۷. doi:10.22059/JAPR.2023.328751.643945

میری، م.، رضائیان، م.، و قاسمی، س. ع. (۱۴۰۱). مروری نظام مند بر میزان شیوع و علل خودکشی (افکار و اقدام) در دانش آموزان و دانشجویان ایرانی. مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان، ۲۱(۵): ۵۵۱-۵۷۴.

ورمرزیاری ز.، و گل پور ر. (۱۴۰۱). اثربخشی آموزش شفقت به خود بر خودانتقادی و خودکارآمدی اجتماعی دانش آموزان دختر مبتلا به اضطراب امتحان. فصلنامه ایده های نوین روانشناسی، ۱۲(۱۶): ۱-۱۳. <http://jnip.ir/article-1-13-1> 709-fa.html

همتی، ن.، دانش آموز ب.، و پناغی، ل. (۱۳۹۳). فراوانی افکار خودکشی در دانش آموزان دبیرستانی شهرستان آبدانان استان ایلام. تازه های علوم شناختی، ۶(۲): ۷۹-۸۶. <http://icssjournal.ir/article-1-44-fa.html>

- Alto, M., Handley, E., Rogosch, F., Cicchetti, D., & Toth, S. (2018). Maternal relationship quality and peer social acceptance as mediators between child maltreatment and adolescent depressive symptoms: Gender differences. *Journal of Adolescence*, 63(2), 19-28. doi: 10.1016/j.adolescence.2017.12.004
- Antonopoulou, K., Chaidemenou, A., & Kouvava, S. (2019). Peer Acceptance and Friendships among Primary School Pupils: Associations with Loneliness, Self Esteem and School Engagement. *Educational Psychology in Practice*, 35(3), 339-351. doi.org/10.1080/02667363.2019.1604324
- Boyer, B. P., Nelson, J. A., Holub, S. C. (2021). Sex differences in the relation between body mass index trajectories and adolescent social adjustment. *Social Development*, 213(36), 978-982. doi: 10.1111/sode.12516
- Centers for Disease Control and Prevention. (2015). Web-based Injury Statistics Query and Reporting System (WISQARS). Fatal Injury Reports. *Atlanta, GA: National Center for Injury Prevention and Control*. Retrieved from <http://www.cdc.gov/injury/wisqars/index.html>
- Choi, S. B., Lee, W., Yoon, J. H., Won, J. U., & Kim, D. W. (2017). Risk factors of suicide attempt among people with suicidal ideation in South Korea: a cross-sectional study. *BMC Public Health*, 17(1), 579. doi.org/10.1186/s12889-017-4491-5
- Damavandian, A., Golshani, F., Saffarinia, M. & Baghdasarians, A. (2021). Comparing the effectiveness of compassion-focused therapy (CFT) and dialectic behavior therapy (DBT) on aggression, self-harm behaviors and emotional self-regulation in juvenile offenders of Tehran juvenile correction and rehabilitation center. *Quarterly social psychology research*, 11(41), 31-58. [Persian]
- Elaine, BC, & Hollins, M. (2016). Exploration of a training programme for student therapists that employs Compassionate Mind Training (CMT) to develop compassion for self and others. *The Arts in Psychotherapy*, 22: 5-13. doi.org/10.1186/s12889-017-4491-5
- Fernandes, A. C., Dutta, R., Velupillai, S., Sanyal, J., Stewart, R., & Chandran, D. (2018). Identifying suicide ideation and suicidal attempts in a psychiatric clinical research database using natural language processing. *Scientific Reports*, 8(1), 7426. doi.org/10.1038/s41598-018-25773-2
- Finlay-Jones, A., Strauss, P., Perry, Y., Waters, Z., Gilbey, D., Windred, M., Murdoch, A., Pugh, C., Ohan, G.L., & Lin, A. (2021). Group mindful self-compassion training to improve mental health outcomes for LGBTQIA+ young adults: Rationale and protocol for a randomised controlled trial. *Contemporary Clinical Trials*, 102, 106-110. doi: 10.1016/j.cct.2021.106268
- Franklin, J. C., Huang, X., Fox, K. R., & Ribeiro, J. D. (2018). What suicide interventions should target. *Current opinion in psychology*, 22, 50-53. doi: 10.1016/j.cct.2021.106268
- Ghodrati Torbati, A., Nejat, H., Toozaandehjani, H., Samari, AA. & Akbari Amarghan, H. (2020). Effect of compassion-focused therapy (CFT) on blood cortisol and cognitive-emotion regulation in drug abusers. *Jundishapur Journal of Health Sciences*, 12(1), 1-6. doi:10.5812/jjhs.100148

- Hosseini Barzanji A, & Kurd B. (2019). A Review Study on Self-compassion and Its Place in Psychological Health. *Avicenna J Neuro Psycho Physiology*, 6 (2), 57-66. ajnp.umsu.ac.ir/article-1-162-en.html
- Hua, W. & Meiting, L. (2021). Dramaturgical perspective mediates the association between parenting by lying in childhood and adolescent depression and the protective role of parent-child attachment. *Child Abuse & Neglect*, 114(22), 1049-1054. doi: 10.1016/j.chiabu.2021.104985
- Jones, C. M., & Foli, K. J. (2018). Maturity in Adolescents with Type 1 Diabetes Mellitus: A Concept Analysis. *Journal of Pediatric Nursing*, 42(10), 73-80.
- Lathren, C., Bluth, K., & Park, J. (2019). Adolescent self-compassion moderates the relationship between perceived stress and internalizing symptoms. *Personality and Individual Differences*, 143, 36-41. doi: 10.1016/j.paid.2019.02.008
- Lathren, C.R., Sloane, P.D., Zimmerman, S., Bluth, K., Silbersack, J., & Wretman, C.J. (2020). Mindful SelfCompassion Training for Nursing Assistants in Long-Term Care: Challenges and Future Directions. *Journal of the American Medical Directors Association*, 21(5), 708-714. doi: 10.1016/j.jamda.2019.12.017
- Lee, W. K., & Joo, Y. S. (2020). Adolescent extracurricular activity participation: Associations with parenting stress, mother-adolescent closeness, and social skills. *Children and Youth Services Review*, 116(17), 105-109. doi: 10.1016/j.childyouth.2020.105110
- Lutz, J., Berry, M.P., Napadow, V., Germer, C., Pollak, S., Gardiner, P., Edwards, R.R., Desbordes, G., & SchumanOlivier, Z. (2020). Neural activations during self-related processing in patients with chronic pain and effects of a brief self-compassion training – A pilot study. *Psychiatry Research: Neuroimaging*, 304, 111-115. doi: 10.1016/j.psychres.2020.111155
- Neff, K.D. (2003). Self-compassion: An alternative conceptualization of a healthy attitude toward oneself. *Self and Identity*, 2(2), 85-102. doi.org/10.1080/15298860309032
- Neff, KD. & Beretvas, S. (2013). The roll of self-compassion in romantic relationship. *Self and Identity*, 12(1), 78-98. doi: 10.1080/15298868.2011.639548
- Neff, KD. & McGehee, P. (2010). Self-compassion and psychological resilience among adolescents and young adults. *Self and identity*, 9(3), 225-40. doi: 10.1080/15298860902979307
- Neff, KD. (2011). Self-compassion, self-esteem, and well-being. *Social and personality psychology compass*, 5(1), 1-12. doi: 10.1111/j.1751-9004.2010.00330.x
- Ougrin, D., Tranah, T., Stahl, D., Moran, P., & Asarnow, J. R. (2015). Therapeutic interventions for suicide attempts and self harm in adolescents: systematic review and meta-analysis. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*, 54(2), 97-107. doi: 10.1016/j.jaac.2014.10.009
- Rice, F., Riglin, L., Lomax, T., Souter, E., Potter, R., Smith, D. J., Thapar, A. K., & Thapar, A. (2019). Adolescent and adult differences in major depression symptom profiles. *Journal of Affective Disorders*, 243(15), 175-181. doi: 10.1016/j.jad.2018.09.015
- Sagmen, S. B., Yildizeli, S. O., Baykan, H., Ozdemir, M., & Ceyhan, B. (2020). The effects of anxiety and depression on asthma control and their association with strategies for coping with stress and social acceptance. *Revue Française d'Allergologie*, 60(5), 401-406. doi: 10.1016/j.reval.2020.05.006

- Shahbazi, J., Khodabakhshi-Koolaei, A., Davodi, H. & Heidari, H. (2020). Effects of mindfulness-based selfcompassion and attachment-based therapy on selfcriticism and mental fatigue of male adolescents with addiction potential. *Journal of client-centered nursing care*, 6(2), 97-108. doi:10.32598/JCCNC.6.2.33.9
- Soysa, CK. & Wilcomb, CJ. (2015). Mindfulness, Self-compassion, Self-efficacy, and Genders Predictors of Depression, Anxiety, Stress, and Well-being. *Mindfulness*, 6(2), 217-226. doi.org/10.1007/s12671-013-0247-1
- Trent, E. S., Viana, A. G., Raines, E. M., Woodward, E. C., Storch, E. A., & Zvolensky, M. J. (2019). Parental threats and adolescent depression: The role of emotion dysregulation. *Psychiatry Research*, 276(33), 18-24. doi: 10.1016/j.psychres.2019.04.009
- World Health Organization. (2014). Preventing suicide: A global imperative. *World Health Organization*.
- Yanell, LM. & Neff, KD. (2013). Self-compassion, Interpersonal Conflict Resolutions, and Well-being. *Self and Identity*, 12(2), 59-146. doi: 10.1080/15298868.2011.649545

The Effectiveness of Self-Compassion Training on Suicidal Ideation and Social Acceptance of Adolescents

Bahman Kord¹ and Arezoo Babakhani²

¹Department of Psychology, Mahabad Branch, Islamic Azad University, Mahabad, Iran

²Department of Psychology, Mahabad Branch, Islamic Azad University, Mahabad, Iran

Abstract

The present study was conducted in order to effectiveness of self-compassion training on suicidal ideation and social acceptance of adolescents.: This research is applied and its method is semi-experimental with a pre-test-post-test design with a control group. The population of female students of the second secondary school in Bukan city in the academic year of 2023-2024, that There were 2938 students. The sampling method was available and based on the entry and exit criteria, 30 people were selected as a sample and randomly replaced in two experimental and control groups (15 people in the experimental group and 15 people in the control group). Before starting the intervention, both groups were pre-tested. The self-compassion training program was presented to the subjects of the experimental group in 7 sessions of 60 minutes during one month. Research questionnaires included: Beck and Steer (1991) Suicidal Thoughts Scale and Kron and Marlowe (1960) Social Acceptance Questionnaire. To analyze the data, analysis of covariance was used in SPSS-26. The results showed that self-compassion training has a significant effect on the suicide Ideation and social acceptance of female students, and The effect of intervention on suicidal ideation was more than social acceptance. Therefore, self-compassion training can be effective for psychologists and counselors and can be used to reduce suicidal ideation and increase social acceptance of Adolescent girls.

Keywords: Self-Compassion, Suicidal Ideation, Social Acceptance.